

21 Νοεμβρίου, 1995

[ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ,

Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 60/94)

Φορολογία — Φορολογία εισοδήματος — Υποχρέωση του φορολογουμένου να υποβάλλει όλα τα σχετικά με το εισοδήμα του στοιχεία — Νομολογία — Περιστάσεις στην κριθείσα περίπτωση μη υποβολής στον Έφορο των απαραίτητων στοιχείων.

5

Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Λόγοι ακυρώσεως — Έλλειψη αιτιολογίας — Φορολογία εισοδήματος — Αναιτιολόγητη η απόφαση του Εφόρου ως προς τον καθορισμό των εξόδων διατροφής και αυτοκινητού.

10

Ο αιτητής αμφισβήτησε την σε βάρος του φορολογία για τα έτη 1985-89.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, εν μέρει ακυρώνοντας την επίδικη απόφαση, αποφάσισε ότι:

15

1. Το Δικαστήριο δε θα ασχοληθεί με τη νομολογία όσον αφορά την ανάγκη αιτιολόγησης των διοικητικών αποφάσεων, δεδομένου ότι οι αρχές που διέπουν το θέμα είναι πάρα πολύ γνωστές και καθορισμένες με σαφήνεια. Αρκεί μόνο να αναφερθεί πως αν μια πράξη δεν είναι δεόντως αιτιολογημένη και η αιτιολογία δεν μπορεί να συμπληρωθεί από το υλικό που βρίσκεται στο φάκελο της υπόθεσης, η πράξη αυτή οδηγείται σε ακυρότητα.

20

Όμως ο φορολογούμενος έχει την υποχρέωση να υποβάλλει ακριβή και τεκμηριωμένη δήλωση του εισοδήματός του μέσα στα χρονικά

25

όρια που ορίζει ο Νόμος και σε περίπτωση προσφυγής του στο Ανώτατο Δικαστήριο έχει το βάρος της απόδειξης των ισχυρισμών του.

5 Στην υπό κρίση υπόθεση, όπως φαίνεται από το φάκελο της υπόθεσης, ο αιτητής δεν τηρούσε κανονικά βιβλία, ούτε προσκόμισε τα αναγκαία αποδεικτικά στοιχεία, ιδιαίτερα για το θέμα της δωρεάς των Λ.Κ. 5.000 από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου. Το γεγονός ότι καταχωρήθηκε μια τέτοια απόδειξη στο φάκελο του Δικαστηρίου και δεν προσκομίστηκε στον Έφορο πριν τη λήψη της επίδικης απόφασης, δεν διορθώνει την κατάσταση. Ο αιτητής είχε υποχρέωση να παρουσιάσει την απόδειξη αυτή τον Έφορο, πράγμα το οποίο δεν έπραξε.

15 2. Με το να μην αποδεχθεί τη δωρεά, ο Έφορος ενέργησε μέσα στα πλαίσια της διακριτικής του ευχέρειας και η απόφαση του κρίνεται ορθή, δεδομένου ότι ο αιτητής δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο για τη δωρεά αυτή. Όσον αφορά όμως το θέμα της αιτιολογίας για τον καθορισμό των εξόδων διατροφής και του αυτοκινήτου του αιτητή, είναι φανερό από το κείμενο του σχετικού σημειώματος ότι ο Έφορος δεν αιτιολόγησε καθόλου ή δεν προσκόμισε με ποιο τρόπο ή με ποιο κριτήριο κατάληξε στο ποσό των 20 Λ.Κ.12.800 για τα έξοδα διατροφής και στο ποσό των Λ.Κ.1.280 για τα έξοδα του αυτοκινήτου. Πέραν τούτου, δεν υπάρχει στο φάκελο της υπόθεσης οποιοδήποτε στοιχείο που να παρέχει ή να συμπληρώνει μια τέτοια αιτιολογία. Το Δικαστήριο δεν είναι σε θέση να ελέγξει τη νομιμότητα της απόφασης αυτής του Εφόρου και δεδομένου ότι εδώ δεν πρόκειται περί διεκδίκησης εκπτώσεων που ο 25 αιτητής δεν μπόρεσε να τεκμηριώσει για να θεωρηθεί ότι δεν απόδειξε τους ισχυρισμούς του, το Δικαστήριο κατέληξε στην απόφαση ότι ο καθορισμός των εξόδων αυτών, ο οποίος δεν αιτιολογείται, θα πρέπει να ακυρωθεί και να επανεξετασθεί.

Η προσφυγή επιτυγχάνει μερικώς χωρίς έξοδα.

35 Αναφερόμενες υποθέσεις:

Σκαρπάρης ν. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 1004,

40 *Ζαχαραπλαστικές Επιχειρήσεις "ΟΚΑΠΙ" Λτδ ν. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 2312.*

Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον των φορολογιών του φόρου εισοδήματος

που επιβλήθηκαν στον αιτητή από τον Έφορο Φόρου Εισοδήματος για τα φορολογικά έτη 1985-1989.

Δ. Παυλίδης, για τον Αιτητή.

5

Γ. Λαζάρου, Δικηγόρος της Δημοκρατίας Α', για τους Καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ.: Αντικείμενο της παρούσας προσφυγής είναι οι φορολογίες του φόρου εισοδήματος που επιβλήθηκαν στον αιτητή από τον Έφορο Φόρου Εισοδήματος για τα φορολογικά έτη 1985-1989 και που κοινοποιήθηκαν σε αυτόν με επιστολή ημερ. 18.11.93.

10

Είναι η θέση του αιτητή πως η προσβαλλόμενη πράξη είναι άκυρη και/ή παράνομη και/ή στερείται έννομου αποτελέσματος. Ειδικότερα ο αιτητής αμφισβητεί την εγκυρότητα της απόφασης του Εφόρου: (α) Να καθορίσει τα έξοδα συντήρησης του σε £12.800· (β) να καθορίσει τα έξοδα του αυτοκινήτου του σε £1.280· και (γ) να επιτρέψει μόνο 5.000 από ποσό £10.000.- που διεκδικεί σαν δώρα γάμου.

15

Κατά τα έτη 1985-1989 το εισόδημα του αιτητή προερχόταν από την εργασία του ως αυτοεργοδοτούμενου οικοδόμου, ο οποίος υπόβαλε για τα χρόνια αυτά τις σχετικές δηλώσεις εισοδήματος.

25

Ο καθ' ου η αίτηση απέστειλε αρχικές φορολογίες εισοδήματος για τα φορολογικά έτη 1987 και 1989 στις 15.10.90 και στις 14.11.90 ο αιτητής υπόβαλε ένσταση με τον ισχυρισμό ότι το εισόδημα με το οποίο είχε φορολογηθεί ήταν υπερβολικό.

30

Ο καθ' ου η αίτηση με επιστολή του ημερ. 19.2.91 ζήτησε από τον αιτητή να υποβάλει Κατάσταση Περιουσίας κατά την 31.12.89, η οποία και υποβλήθηκε στις 4.4.91.

35

Στις 30.10.92 ο καθ' ου η αίτηση ζήτησε με επιστολή του στοιχεία για να εξετάσει την πιο πάνω Κατάσταση Περιουσίας που υπόβαλε ο αιτητής.

40

Στις 11.11.93 έγινε στο γραφείο του λειτουργού που εξέταζε την υπόθεση συζήτηση για την Κατάσταση Περιουσίας και των στοιχείων που υποβλήθηκαν. Παρόντες ήταν ο αιτητής και ο σύμβουλος του, εγγεγραμμένος λογιστής. Δεν επήλθε συμφωνία

επί των προαναφερθέντων τριών θεμάτων για τον πληρωτέο φόρο και ο καθ' ου η αίτηση αφού εξέτασε την υπόθεση, αποφάσισε τις ενστάσεις και απέστειλε στον αιτητή τελικές ειδοποιήσεις επιβολής φορολογίας για τα φορολογικά έτη 1987, 1988 και 1989 και πρόσθετες φορολογίες φόρου εισοδήματος για τα έτη 1985 και 1986, με συνοδευτική επιστολή ημερ. 18.11.93. Στην επιστολή αυτή δεν αναφέρεται η αιτιολογία, όμως στο φάκελο της υπόθεσης (βλ. Παράρτημα Στ στην ένσταση), υπάρχει σημείωμα του αρμόδιου λειτουργού από το οποίο φαίνεται το σκεπτικό δυνάμει του οποίου λήφθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση. Το κείμενο του σημειώματος αυτού έχει ως ακολούθως:

15 "Ο πιο πάνω φορολογούμενος προσήλθε στο Γραφείο μου μαζί με τον ελεγκτή του τον κ. Αργύρη Τεμπριώτη. Θέμα η εξέταση της περιουσιακής κατάστασης κατά την 31.12.89 και των ενστάσεων του φορολογουμένου δια τα χρόνια 1987, 88 και 89. Ο φορολογούμενος είναι κτίστης το επάγγελμα, παντρεύτην το 1985, χώρισε τα έτη 1986, 87 και 88 και ξαναπαντρεύτην το 1989.

20 Η συζήτηση περιορίστηκε σε δύο σημεία:

α) Στα έξοδα διατροφής £7.500

25 Ο Ελεγκτής επέμενε ότι τα έξοδα διατροφής και συντήρησης του πελάτου του ήτο μόνο £1.500 το χρόνο και ότι το διάστημα που ήτο χωρισμένος έμενε με τους γονείς του και συντηρείτο από αυτούς. Εγώ είπα στον ελεγκτήν ότι ναι μεν ο φορολογούμενος ήτο διαζευγμένος και έμενε με τους γονείς του, αλλά δεν ήτο όμως και μαθητής Γυμνασίου και ότι είχε 30 τα δικά του έξοδα, τις εξόδους του, το ντύσιμο του και το αυτοκίνητό του. Έτσι ανέβασα τα έξοδα συντήρησης σε £12.800 και τα έξοδα του αυτοκινήτου στις £1.280, όπως ακριβώς φαίνονται στην Κεφαλαιουχική Κατάσταση.

35 β. Δώρα από γάμο του 1989 £10.000

40 Ο φορολογούμενος είπε ότι η γυναίκα του ήτο βαπτιστικά του μακαρίτη Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' και ότι όταν παντρεύτηκε η Αρχιεπισκοπή έστειλε στην γυναίκα του επιταγή £5.000 σαν δώρο για τον γάμο τους. Ζήτησα αποδείξεις όπως, φωτο-αντίγραφο της επιταγής ή της συνοδευτικής επιστολής της Αρχιεπισκοπής ή μια βεβαίωση σήμερα από την Αρχιεπισκοπή ότι πήρε η γυναίκα του τέτοιαν επιταγή, αλλά ο ελεγκτής ουδέποτε την προσκόμισε. Έτσι αποφάσισα να δεχθώ σαν δώρα γά-

μου μόνο £5.000.

Το εισόδημα που δεν φορολογήθηκε ανέρχεται σε £18.606 και τούτο κατανέμεται στα χρόνια 1985-1989."

5

Ένας από τους λόγους ακυρότητας που προβάλλεται από πλευράς αιτητή είναι πως η προσβαλλόμενη απόφαση είναι αναιτιολόγητη, πράγμα το οποίο δεν γίνεται αποδεκτό από πλευράς των καθ' ων η αίτηση.

10

Δεν θα ασχοληθώ με τη νομολογία όσον αφορά την ανάγκη αιτιολόγησης των διοικητικών αποφάσεων, δεδομένου ότι οι αρχές που διέπουν το θέμα είναι πάρα πολύ γνωστές και καθορισμένες με σαφήνεια. Αρκεί μόνο να αναφέρω πως αν μια πράξη δεν είναι δεόντως αιτιολογημένη και η αιτιολογία δεν μπορεί να συμπληρωθεί από το υλικό που βρίσκεται στο φάκελο της υπόθεσης, η πράξη αυτή οδηγείται σε ακυρότητα.

15

Όμως ο φορολογούμενος έχει την υποχρέωση να υποβάλλει ακριβή και τεκμηριωμένη δήλωση του εισοδήματός του μέσα στα χρονικά όρια που ορίζει ο Νόμος και σε περίπτωση προσφυγής του στο Ανώτατο Δικαστήριο έχει το βάρος της απόδειξης των ισχυρισμών του.

20

Στην απόφαση *Ιωάννης Σκαρπάρης ν. Δημοκρατίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 1004, αναφέρθηκαν τα ακόλουθα:

25

"Η φορολογική νομοθεσία καθιστά τον φορολογούμενο υπόλογο για την ακριβή και στο βαθμό που επιβάλλεται την τεκμηριωμένη δήλωση του εισοδήματός του μέσα στα χρονικά πλαίσια που ορίζει ο Νόμος. Δεν αποτελεί ευθύνη των αρχών η αναζήτηση των δεδομένων για την εισοδηματική κατάσταση του φορολογούμενου· πρωταρχική τους ευθύνη είναι ο έλεγχος της ορθότητας και ακρίβειας των δηλώσεων των φορολογουμένων. Όπως υποδεικνύεται στην απόφαση του δικαστηρίου στην *Rainbow* ο φορολογούμενος έχει μοναδική γνώση των εισοδημάτων του και έχει κάθε ευχέρεια να συλλέξει και να προσκομίσει τα αναγκαία αποδεικτικά στοιχεία."

30

35

Επίσης στην υπόθεση *Ζαχαροπλαστικές Επιχειρήσεις "ΟΚΑΠ" Λτδ ν. Δημοκρατίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 2312, ειπώθηκε ότι ο φορολογούμενος έχει υποχρέωση να τηρεί βιβλία και να κρατά σωστούς λογαριασμούς που να δείχνουν το αντικείμενο του φόρου.

40

5 Στην υπό κρίση υπόθεση, όπως φαίνεται από το φάκελο της υπόθεσης, ο αιτητής δεν τηρούσε κανονικά βιβλία, ούτε προσκόμισε τα αναγκαία αποδεικτικά στοιχεία, ιδιαίτερα για το θέμα της δωρεάς των £5.000 από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου. Το γεγονός ότι καταχωρήθηκε μια τέτοια απόδειξη στο φάκελο του Δικαστηρίου και δεν προσκομίστηκε στον Έφορο πριν τη λήψη της επίδικης απόφασης, δεν διορθώνει την κατάσταση. Ο αιτητής είχε υποχρέωση να παρουσιάσει την απόδειξη αυτή στον Έφορο, πράγμα το οποίο δεν έπραξε.

10

Με το να μην αποδεχθεί τη δωρεά, ο Έφορος ενέργησε μέσα στα πλαίσια της διακριτικής του ευχέρειας και η απόφαση του κρίνεται ορθή, δεδομένου ότι ο αιτητής δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο για τη δωρεά αυτή. Όσον αφορά όμως το θέμα της αιτιολογίας για τον καθορισμό των εξόδων διατροφής και του αυτοκινήτου του αιτητή, είναι φανερό από το κείμενο του σημειώματος (Παράρτημα Στ στην ένσταση), ότι ο Έφορος δεν αιτιολόγησε καθόλου ή δεν προσδιόρισε με ποιο τρόπο ή με ποιο κριτήριο κατάληξε στο ποσό των £12.800 για τα έξοδα διατροφής και στο ποσό των £1.280 για τα έξοδα του αυτοκινήτου. Πέραν τούτου, δεν υπάρχει στο φάκελο της υπόθεσης οποιοδήποτε στοιχείο που να παρέχει ή να συμπληρώνει μια τέτοια αιτιολογία. Το Δικαστήριο δεν είναι σε θέση να ελέγξει τη νομιμότητα της απόφασης αυτής του Εφόρου και δεδομένου ότι εδώ δεν πρόκειται περί διεκδίκησης εκπτώσεων που ο αιτητής δεν μπόρεσε να τεκμηριώσει για να θεωρηθεί ότι δεν απόδειξε τους ισχυρισμούς του, καταλήγω στην απόφαση ότι ο καθορισμός των εξόδων αυτών, ο οποίος δεν αιτιολογείται, θα πρέπει να ακυρωθεί και να επανεξετασθεί.

20

Καταλήγοντας στα πιο πάνω συμπεράσματα, δεν κρίνω σκόπιμο να ασχοληθώ με τους άλλους λόγους ακυρότητας που υποβλήθηκαν.

25

Κατά συνέπεια, η προσφυγή επιτυγχάνει μερικώς. Η απόφαση του Εφόρου για τον καθορισμό των εξόδων διατροφής και συντήρησης του αυτοκινήτου ακυρώνεται λόγω έλλειψης αιτιολογίας. Η απόφαση του Εφόρου να μη δεχθεί τη δωρεά εκ £5.000, όπως περιγράφεται ανωτέρω, επικυρώνεται.

Δεν επιδικάζονται έξοδα.

Η προσφυγή επιτυγχάνει μερικώς χωρίς έξοδα.

21 Νοεμβρίου, 1995

[ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΖΩΗ ΣΤΕΦΑΝΟΥ,

Αιτήτρια,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΗΣ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 103/94)

Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης — Πλήρωση θέσεων — Κα-
θεσιώς — Απόσπαση — Καμία παράβαση στην κριθείσα περίπτω-
ση — Περιστάσεις.

[Πέραν των ανωτέρων τίτλων η απόφαση του Δικαστηρίου δια- 5
βάζεται ως σύνολο.]

Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα.

Αναφερόμενη υπόθεση: 10

Τουρπέκη v. Δημοκρατίας (1973) 3 Α.Α.Δ. 592.

Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση με την 15
οποία διόρισαν τα ενδιαφερόμενα μέρη στη θέση Λειτουργού Επι-
μόρφωσης Α' στην Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης.

Α. Σ. Αγγελίδης, για την Αιτήτρια. 20

*Ρ. Πετρίδου, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων
η αίτηση.*